

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1904 5, 6 IR 7 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

COVID-19 pandemija sąlygojo ūkinės komercinės veiklos apribojimus, o taip pat didėjanti nedarbą (<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=3a95e7e1-a66b-4e1a-96da-3fee8c5420dd#/>) ir piliečių skurdą, tai sąlygoją įstatymo leidėjo pareigą peržiūrėti teisinę bazę ir koreguoti nedarbo išmokų mokėjimo sąlygas. Toliau siūlomos priemonės yra tyrimų grupės vadovautos Romo Lazutkos projekto „Socialinės politikos reakcijos į COVID-19 krizės pasekmes: nedarbo ir skurdo padėties analizė, tarptautinė patirtis ir rekomendacijos Lietuvai“ rekomendacijos šalies socialinei politikai.

Projekto tikslas yra: sutrumpinti nedarbo draudimo išmokai gauti reikalaujamo draudimo stažo trukmę iki 6 mėnesių tuo atveju, kai asmens, kuriam suteiktas bedarbio statusas, įsiregistravimo Užimtumo tarnyboje ketvirtį Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra paskelbusi ekstremaliąją situaciją ir (ar) karantiną, taip pat prailginant nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmę iki 12 mėnesių.

Siekiant sumažinti galimo piktnaudžiavimo galimybę, siūloma, kad nedarbo draudimo išmoka bedarbiui būtų pradeda mokėti tik po vieno mėnesio tuo atveju, kai jo darbo sutartis buvo nutraukta darbuotojo iniciatyva be svarbių priežasčių.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatoriai yra Socialdemokratų frakcija. Projekto rengėja yra Seimo narė Dovilė Šakalienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymas Nr. IX-1904 numato bendrą 12 mėnesių nedarbo draudimo stažo per paskutinius 30 mėnesių reikalavimą (įstatymo 5 straipsnio 1 dalis), o taip pat numato 9 mėnesių nedarbo draudimo išmokos mokėjimo terminą (įstatymo 7 straipsnio 2 dalis).

Įstatymas nenumato išimčių išmokos mokėjimo pradžiai tuo atveju, kai darbo sutartis nutraukta darbuotojo iniciatyva be svarbių priežasčių.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siūloma: 1) sutrumpinti nedarbo draudimo išmokai gauti reikalaujamo draudimo stažo trukmę iki 6 mėnesių tuo atveju, kai asmens, kuriam suteiktas bedarbio statusas, įsiregistravimo Užimtumo tarnyboje ketvirtį Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra paskelbusi ekstremaliąją situaciją ir (ar) karantiną, taip pat prailginant nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmę iki 12 mėnesių; 2) numatyti, kad nedarbo draudimo išmoka bedarbiui būtų pradama mokėti tik po vieno mėnesio tuo atveju, kai jo darbo sutartis buvo nutraukta darbuotojo iniciatyva be svarbių priežasčių.

Įstatymo rengėjai tikisi, kad tai leis sumažinti dėl pandemijos didėjančio nedarbo lygio pasekmes piliečiams ir prisidės prie skurdo lygio šalyje mažinimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo įgyvendinimas neturės poveikio verslo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Įstatymą inkorporuojant į teisinę sistemą, kitų įstatymų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Įstatymo priėmimas būtų pagrindu Lietuvos Respublikos Vyriausybei keisti Nedarbo socialinio draudimo išmokų nuostatus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Lėšų poreikiui nustatyti tikslinga prašyti Vyriausybės išvados.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Siūlomos priemonės yra tyrimų grupės vadovautos Romo Lazutkos projekto „Socialinės politikos reakcijos į COVID-19 krizės pasekmes: nedarbo ir skurdo padėties analizė, tarptautinė patirtis ir rekomendacijos Lietuvai“ rekomendacijos šalies socialinei politikai.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

„Nedarbo draudimo išmoka“, „nedarbo draudimo stažas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia

Seimo nariai

Dovilė Šakalienė